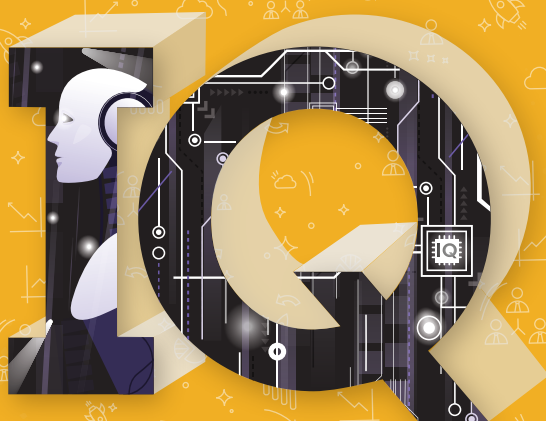

INFOGRAFİK Serisi

"IQ" Defter

Türkçe

EVRENSEL
İLETİŞİM
YAYINLARI

Copyright ©
Evrensel İletişim Yayın Dağıtım
San. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın her hakkı
EVRENSEL İLETİŞİM LTD. ŞTİ.'e aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlaması ve depolanması yasaktır.

Yazar
Fatma YARALI

Genel Yayın Yönetmeni
Engin KARAPINAR

Kapak - Tasarım - Grafikler
Osman GÜRLEYİK

Dizgi
Mustafa ÖZKAN

Redaksiyon
Sinan AYDIN
Metin ÇETİN

Basım Yeri
Korza Basım

ISBN
978 - 625 - 7153 - 83 - 6

EVRENSEL
İLETİŞİM
YAYINLARI

Zübeyde Hanım Mah. 655. Cad. No.: 15/A
Altındağ / ANKARA

Tel: (0312) 384 65 00 Faks: (0312) 384 61 00

email: evrensel@evrenseliletisim.com.tr

www.evrenseliletisim.com.tr

INFOGRAFİK Serisi

MEB Formatına Uyumlu

Çözümlü Örnek Sorular

Yeni Nesil Sorular

Kazanım Bilgileri

Bilgi evrenseldir.

İstiklâl Marşı

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
“Medeniyet!” dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri “toprak!” diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünya da cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder-varsa-taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

M. Kemal Atatürk

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünya da emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. KONU: Sözcükte Anlam

Sözcükte Anlam Özellikleri	12-19
Anlam İlişkilerine Göre Sözcükler	20-24
Geçiş ve Bağlantı İfadeleri	24-25
Yabancı Dillerden Alınmış, Dilimize Henüz Yerleşmemiş Sözcüklerin Türkçe Karşılıkları	25-26
Somut - Soyut Anlamalı Sözcükler	26-27
Genel - Özel Anlamalı Sözcükler	27-28
Nicel - Nitel Anlamalı Sözcükler	28-29
Yansıma Sözcükler	29-30
İkilemeler	31
Deyimler	32-34
Atasözleri	35-38
Kalıplaşmamış Söz Öbeği	39-42
Konu Değerlendirme Testi 1- 2	43-48

2. KONU: Cümlede Anlam

Cümlelerin Anlamca Yakınlığı	50-51
Cümle Tamamlama	51
Cümle Oluşturma	52
Cümle Birleştirme	53
Cümlelerin Anlatım Özellikleri	54-56
Cümlede Anlam İlişkileri	56-58
Anlam Özelliklerine Göre Cümleler	59-65
Duygu İfade Eden Cümleler	66-68
Konu Değerlendirme Testi 1-2	69-74

3. KONU: Paragrafta Anlam

Paragrafta Konu	76
Paragrafta Ana Düşünce	77
Ana Duygu	78-79
Metnin Başlığı	80-81
Paragrafta Yardımcı Düşünce	81-83
Paragrafta Anahtar Sözcükler	84
Paragraf Tamamlama	84
Metin Oluşturma	85
Paragrafta Akışı Bozan Cümle	86
Paragrafı İkiye Bölme	86
Metnin Planı	87
Paragrafta Anlatıcı Türleri	88
Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri	89

İÇİNDEKİLER

Metin Karşılaştırma	90
Anlatım Biçimleri	91-93
Düşünceyi Geliştirme Yolları	94-97
Anlatım Nitelikleri	98-99
Metinde Hikâye Unsurları	99-101
Görsel Okuma	102-105
Konu Değerlendirme Testi 1-2	106-122

4. KONU: Mantık - Muhakeme

Mantık - Muhakeme	124-128
Konu Değerlendirme Testi 1-2	129-134

5. KONU: Fiilimsiler

Fiilimsiler	136-137
İsim - fiil	137-141
Sıfat - fiil	142-144
Zarf - fiil	145-151
Konu Değerlendirme Testi 1-2	151-156

6. KONU: Cümlelerin Öğeleri

Cümlelerin Öğeleri	158-168
Cümle Vurgusu	169-170
Ara Söz - Ara Cümle	171
Konu Değerlendirme Testi 1-2	172-176

7. KONU: Fiilde Çatı

Fiilde Çatı	178-179
Özne-Yüklem İlişkisine Göre Fiiller	179-181
Nesne-Yüklem İlişkisine Göre Fiiller	182-186
Konu Değerlendirme Testi 1-2	187-190

8. KONU: Cümle Türleri

Yükleminin Türüne Göre Cümleler	192-193
Yükleminin Yerine Göre Cümleler	194
Anlamına Göre Cümleler	195-196
Yapısına Göre Cümleler	197-201
Konu Değerlendirme Testi 1-2	202-208

9. KONU: Yazım Kuralları

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler	210-215
Sayıların Yazımı	216-217
"De"nin Yazımı	218-219
"Ki"nin Yazımı	220-221
"Mi"nin Yazımı	222-223
Kısaltmaların Yazımı	223-225
Satır Sonuna Sığmayan Sözcüklerin Yazımı	226
Birleşik Sözcüklerin Yazımı	227-229
Yazımı Karıştırılan Sözcükler	230-232
Konu Değerlendirme Testi 1-2	233-240

İÇİNDEKİLER

10. KONU: Noktalama İşaretleri

Nokta	242
Virgül	243-244
Noktalı Virgül, İki Nokta	245-246
Üç Nokta	246
Ünlem İşareti, Soru İşareti	247-248
Yay Ayraç	248-249
Köşeli Ayraç	249
Tırnak İşareti	250
Uzun Çizgi, Kısa Çizgi	251
Eğik Çizgi, Kesme İşareti	252-257
Konu Değerlendirme Testi 1-2	258-264

11 . KONU: Söz Sanatları ve Metin Türleri

Söz Sanatları	266-272
Benzetme	266
Kişileştirme	267
Konuşturma ve Abartma	268
Tezat	269-272
Metin Türleri	273-285
Konu Değerlendirme Testi 1-2	286-292

12. KONU: Anlatım Bozuklukları

Özneyle İlgili Yanlışlıklar	294-296
Öge Eksikliği	296
Filimsi, Tamlama Yanlışlıkları, Çatı Uyuşmazlığı	297
Ek Eylem Eksikliği, Eklerle İlgili ve Bağlaçlarla İlgili Yanlışlar	298-301
Konu Değerlendirme Testi 1-2	302-308
CEVAP ANAHTARI	309-310

UNUTMAYALIM Kİ

Bu bölümde; anlatılan konuyla ilgili dikkat edilmesi gereken detaylar, çeldiricilere düşmemek için ipuçları ve konunun akılda kalmasını sağlayacak pratik yöntemler bulunur.

ÇOK ANLAMLILIK

Bu bölümde, konular MEB 8. sınıf kazanımları ve LGS müfredatı doğrultusunda açık ve anlaşılır ifadelerle açıklanır.

LGS Bilgilendirme

Bu bölümde, konunun LGS’de karşımıza nasıl çıkabileceği ve soruları çözerken dikkat edilmesi gereken detaylar hakkında bilgiler bulunur.

SÖZCÜKTE ANLAM ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde konuların alt başlıkları şemalar ya da maddeler şeklinde açıklanır.

SÖZCÜKTE ANLAM ÖZELLİKLERİ

LGS Bilgilendirme

LGS’de sözcükte anlam konusunda sözcüğün çok anlamlılığından, kalıplaşmış söz öbeklerinden deyim, atasözü ve ikilemelerden bir de kalıplaşmamış söz öbeklerinden soru gelmektedir.

İlerleyen sayfalarda öğreneceğimiz gerçek, mecaz, terim, eş, yakın ve zıt anlamdan doğrudan soru gelmese de çok anlamlılık sorularını çözerken bu bilgiler işimize yarayacaktır.

ÇOK ANLAMLILIK

Türkçe çok zengin bir dil olduğu için pek çok sözcüğün birden çok anlamı vardır.

UNUTMAYALIM Kİ

Türkçe sorusu çözerken hızlı olmak adına sadece ilgili sözcüğü okumak gibi bir yanılgı vardır. Unutmamalıyız ki Türkçede sözcükler kullanıldığı cümleye göre farklı anlamlar kazanır.

ÖRNEK

Bu bölümde; konuları somutlaştıracak, öğrenilen bilgileri pekiştirecek örnekler çözümleriyle birlikte bulunur.

ÖRNEK

Dükkanın içinde gözleriyle bir şeyler aradı.

Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak

Bir kere düşün mü ne arayan olur ne soran.

Ziyarete, hatır sormaya gitmek

Seni çok arıyorum, Ziyacığım.

Özlemek

Ben böyle şeyleri aramam.

Önem verip istemek

Bir adam, mütemediyen telefonu açıp kapayarak ısrarla bir yeri arıyor.

Bir kişiyle görüşmek üzere telefon etmek

Anahtarını bulamayınca çekmeceleri aramaya başladı.

Araştırmak, yoklamak

UYGULAMA

Bu bölümde, anlatılan konuları pekiştirerek öğrenmeyi kalıcı hâle getirecek uygulamalar bulunur.

UYGULAMA

Aşağıdaki numaralanmış cümleleri okuyunuz. Tabloda verilen yargıları numaralanmış cümlelere göre doğru ya da yanlış olarak değerlendiriniz.

1. Kara haber tez yayılır derler, insan bunun doğruluğunu yaşayınca anlıyor.
2. Kızgın bir demire dökülen damla iz bırakmaz, buhar olur.
3. Vaktinde değiştirilmeyen kâğıt paralar yandı.
4. Rolüm için farklı dönemlere ait tarihi kostümler giyeceğim.
5. Konuşması sırasında sözleri yanlış anlaşılınca derin bir utanç duydu.
6. Ailesinden kalan mirasın ardından Rıza Efendi artık enikonu zengindir.

Cümlelere İlişkin Yargılar	Doğru	Yanlış
1. cümlede "kara" sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır.		
2. cümlede "kızgın" sözcüğü gerçek anlamda kullanılmıştır.		
3. cümlede "yandı" sözcüğü "zarara uğramak" anlamında kullanılmıştır.		
4. cümlede terim anlamlı sözcükler kullanılmıştır.		
5. cümlede mecaz anlamlı sözcük vardır.		
6. cümledeki "enikonu" sözcüğü "iyice, oldukça" anlamında kullanılmıştır.		

KONU DEĞERLENDİRME TESTİ

1

Bu bölümde, konu anlatımlarında öğrenilen bilgilerin tekrar edilmesi için LGS yeni nesil sorular bulunur.

KONU DEĞERLENDİRME TESTİ

1

1. KONU

1. Aşağıdaki tabloda "büyümek" sözcüğü karşısındaki anlamlara uygun gelecek cümlelerde kullanılmıştır. Buna göre, hangi cümle anlamına uygun kullanılmamıştır?

A) Büyür güzellikleri, vücutları, kısımetleri çocuklar uyurken.	Boyutları artmak, inleşmek, eskisinden büyük duruma gelmek.
B) Aralarındaki kavga giderek büyüyordu.	Genişlemek
C) İhtiyar Süleyman Çavuş'un elinde büyüdük biz.	Yetişmek
D) Büyüdükçe o kadar sevdiği oyunlara veda etmek zorunda kalacaktı.	Yaşı artmak, yaşlanmak

2. Sahibinin dimağında ve ruhunda olgunlaşan besteler yaratıcısının yansıması olduğu için konfeksiyon değil adeta özel tasarımdır.

Bu cümledeki altı çizili ifade ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Müzikal değeri çok yüksek olan
- B) Duyguları içtenlikle yansıtan
- C) Aynı biçimde yeniden üretilebilen
- D) Yaratıcısının derinliğini yansıtan

- 3. I. Kardeşimle yıllar yılı aynı odalarımız olmasının hayalini kurduk.
- II. İki dost kırk yılda bir görüşürüz ancak bu, dostluğumuzdan hiçbir şey eksilmez.
- III. Yıldan yıla artan bir başarı grafiği gösteren terfi etmenin en önemli sebebidir.
- IV. Ali ve ailesini bu mahallede yıllardan beri tanırız, kendi halinde insanlardır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde altı çizili sözcükler anlamca birbirine en yakındır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) I ve IV

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim, açıklamasıyla verilmiştir?

- A) Konu oyle karmaşıktı ki öğrencilere anlatana kadar göbeğim çatladı.
- B) Müdür bütün gün burnundan soludu, bu yüzden bütün gün kimse müdürün yanına yaklaşmadı.
- C) Onun kulağı deliktir, kimin başına ne gelse hemen duyar.
- D) Eli darda olduğu için arkadaşımıza birlikte alacağımız hediyeye Özge katılmayacaktı.

1.

KONU

SÖZCÜKTE ANLAM

KAZANIMLAR

T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

T.8.3.7. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

T.8.3.10. Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir.

T.8.4.10. Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

SÖZCÜKTE ANLAM ÖZELLİKLERİ

LGS Bilgilendirme

LGS’de sözcükte anlam konusunda sözcüğün çok anlamlılığından, kalıplaşmış söz öbeklerinden deyim, atasözü ve ikilemelerden ve kalıplaşmamış söz öbeklerinden soru gelmektedir.

İlerleyen sayfalarda öğreneceğimiz gerçek, mecaz, terim, eş, yakın ve zıt anlamdan doğrudan soru gelmese de çok anlamlılık sorularını çözerken bu bilgiler işimize yarayacaktır.

ÇOK ANLAMLILIK

Türkçe çok zengin bir dil olduğu için pek çok sözcüğün birden çok anlamı vardır.

UNUTMAYALIM Kİ

Türkçe sorusu çözerken hızlı olmak adına sadece ilgili sözcüğü okumak gibi bir yanılgı vardır. Unutmamalıyız ki Türkçede sözcükler kullanıldığı cümleye göre farklı anlamlar kazanır.

ÖRNEK

Dükkanın içinde gözleriyle bir şeyler aradı.

Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak

Bir kere düştün mü ne arayan olur ne soran.

Ziyarete, hatır sormaya gitmek

Seni çok arıyorum, Ziyacığım.

Özlemek

Ben böyle şeyleri aramam.

Önem verip istemek

Bir adam, mütemadiyen telefonu açıp kapayarak ısrarla bir yeri arıyor.

Bir kişiyle görüşmek üzere telefon etmek

Anahtarını bulamayınca çekmeceleri aramaya başladı.

Araştırmak, yoklamak

UYGULAMA

“Bitmek” sözcüğünün anlamlarıyla örnek cümleleri eşleştiriniz.

a) Tükenmek	1. Bu hastalıkla birlikte adam resmen bitmiş.
b) Sona ermek	2. Elimdeki son kalemin de mürekkebi bitince yazıyı tamamlayamadım.
c) Çok yorulmak	3. Anma töreni bitince, hepimiz soluğu Anıtkabir’de aldık.
ç) Güçsüz kalmak, çok zayıflamak	4. Bu kadar çok çalışırsan bitersin tabii.
d) Çok sevmek, bayılmak, beğenmek	5. Aynı anda sahnenin her yerinde birden bitiyor.
e) Bitki, tüy, saç vb. şeyler çıkıp yetişmek	6. Buğulu bir sesi var, ben böyle sese biterim.
f) Beklenmedik zamanda ortaya çıkmak	7. Tohumu ektik ama domatesler bahardan önce bitmez sanırım.

UYGULAMA

Okumak tabiatı tamamlar, tecrübeyle de tamamlanır. İnsanın tabiat vergisi olan kabiliyetleri, kendiliğinden çıkan bitkilere benzer; okumakla budanmaları lazımdır. Okumak, tecrübeyle sınırlanmaz da başına buyruk bırakılırsa dağınık yönlerde yayılmış bir bilgi verir. Tecrübe ile yetişen kimseler, okumayı hor görürler. Basit kimseler ona hayrandırlar. Bilginler ondan faydalanırlar çünkü okuma, sağladığı faydanın ne olduğunu öğretmez. Bu, insanın, göre göre, tahsile ihtiyaç duymadan onun ötesine varan bir kuvvetle elde ettiği bir bilgeliktir.

Eş anlamları aşağıda verilen sözcükleri metinden bulunuz. Boşluklara uygun harfleri yerleştiriniz.

		C		Ü	B	E
K		L	A			
	A	R				
G		R	E		S	
T		H			L	
Y			E		E	

Deneyim

Basit

Fayda

İhtiyaç

Öğrenim

Kabiliyet

UYGULAMA

Okumuş, aydın bir dostumla konuşuyordum; zamanın azlığından yakınıyordu. Çünkü yaşlı idi. Önünde ne kadar zaman olduğunu bilmiyordu. Eline yabancı dilden bir kitap almıştı. “Bu harikulade bir kitap!” diyordu. “Bunu tercüme etmek istiyorum. Ama buna bir girişsem öteki işlerimi yapamayacağım diye korkuyorum. Hâlbuki yapılacak çok iş var. Hepsinin de mutlaka yapılması lazım. Benim vaktim bunlardan hangisini yapmaya yetebilir? Yazık! Çok geç kaldık, çok!”

Gerçekten yazık! Zamanın azaldığını insan ancak bir yaşa geldikten sonra fark edebiliyor. Hazin olan budur. İnsanoğlu kolay yetişmiyor, kolay olgunlaşmıyor. Bazı işleri yapabilmek için belirli bir olgunluğa varmak lazım. Ancak o olgunluğa vardikten sonra gücünüzün bazı işleri başarmaya yettiğini görürsünüz. İşte bunu gördüğünüz zaman bir telaştır başlar. Yaşınız en az kırka varmıştır. Önünüzde kaç seneniz kaldı? Daha kaç sene yaşayacaksınız? Bilemezsiniz.

Okuduğunuz metinde geçen bazı kelime ve kelime gruplarının anlamı aşağıda verilmiştir. Bunları anlamlarıyla eşleştiriniz.

a. Aydın

b. Harikulade

c. Tercüme etmek

ç. Hazin

d. Yakınmak

e. Gücü yetmek

.... Hüzünlü

.... Çeviri yapmak

.... Şikâyet etmek

.... Üstesinden gelebilir olmak

.... Eşi görülmemiş, şaşkınlık yaratıcı, olağanüstü

.... Kültürlü, okumuş, görgülü, ileri düşünceli kimse

GERÇEK ANLAM

Sözcüğün sözlükte yer alan ilk anlamı yani konuluş anlamıdır.

ÖRNEK

Ağır çantaları tek başına taşıyamazsın ki!

“Ağır” sözcüğü tek başına düşünüldüğünde “hafif” sözcüğünün karşıtı akla gelir. Bu cümlede de ağır sözcüğü ilk anlamıyla yani gerçek anlamıyla kullanılmış.

Çorba, salata, makarna türü yiyecekler **derin** tabakta servis edilmeli.

Altımdaki **ince** minder sayesinde geceyi uykusuz geçirdim.

Yanan ormanların yerine yeni ormanlar yetiştirilmesi yasalarla sabittir.

MECAZ ANLAM

Sözcüğün gerçek anlamıyla ilgisi olmayan yeni anlamıdır.

ÖRNEK

Duyduğu **ağır** sözlerin ardından kimsenin yüzüne bakacak durumda değildi.

“Ağır” sözcüğü bu cümlede “hafifin karşıtı” anlamından tamamen uzaklaşarak “insanın gücüne giden, kırıcı” anlamı kazanmıştır.

Hangi limana varacağını bilmeyen gemiciye **derin** bir denizcilik bilgisinin faydası ne?

Teknoloji; uzun denemelerin, **ince** hesapların, birbirini tamamlayan bilgi ve diğer aletlerin mahsulüdür.

Kalbimi birine dökmek ihtiyacıyla **yanıyorum**, keşke dostlarım yanımda olsa!

LGS Bilgilendirme

LGS’de “gerçek ve mecaz” anlamla ilgili doğrudan soru gelmemekle birlikte sözcük anlamıyla ilgili sorularda sözcüğün anlamını gerçek ve mecaz anlam özelliklerinden yola çıkarak bulabiliriz.

UNUTMAYALIM Kİ

Sözcükler tek başlarına gerçek anlamlarını düşündürür, cümle içinde farklı anlamlar kazanır. Bu sebeple sözcükleri değerlendirirken cümledeki anlamına dikkat etmek önemlidir.

Saymak:

- Nara sormuşlar:
 - Tanelerin kaç tane?
 - Yiyenler saysın, bana ne, demiş.
 - Artık kış mevsimini geçti sayabiliriz.
 - İki bin lira saydı, bana küpe aldı.
 - Bunu saymam, sizi bir gün yemeğe beklerim.
- } Gerçek anlam
- } Mecaz anlam

UYGULAMA

Aşağıdaki numaralanmış cümleleri okuyunuz. Tabloda verilen yargıları numaralanmış cümlelere göre doğru ya da yanlış olarak değerlendiriniz.

1. Kara haber tez yayılır derler, insan bunun doğruluğunu yaşayınca anlıyor.
2. Kızgın bir demire dökülen damla iz bırakmaz, buhar olur.
3. Vaktinde değiştirilmeyen kâğıt paralar yandı.
4. Rolüm için farklı dönemlere ait tarihî kostümler giyeceğim.
5. Konuşması sırasında sözleri yanlış anlaşılınca derin bir utanç duydu.
6. Ailesinden kalan mirasın ardından Rıza Efendi artık enikonu zengindir.

Cümlelere İlişkin Yargılar	Doğru	Yanlış
1. cümlede “kara” sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır.		
2. cümlede “kızgın” sözcüğü gerçek anlamda kullanılmıştır.		
3. cümlede “yandı” sözcüğü “zarara uğramak” anlamında kullanılmıştır.		
4. cümlede terim anlamı sözcükler kullanılmıştır.		
5. cümlede mecaz anlamı sözcük vardır.		
6. cümledeki “enikonu” sözcüğü “iyice, oldukça” anlamında kullanılmıştır.		

UYGULAMA

Aşağıdaki sözcükleri hem gerçek hem de mecaz anlamlarıyla cümlede kullanınız.

Renkli

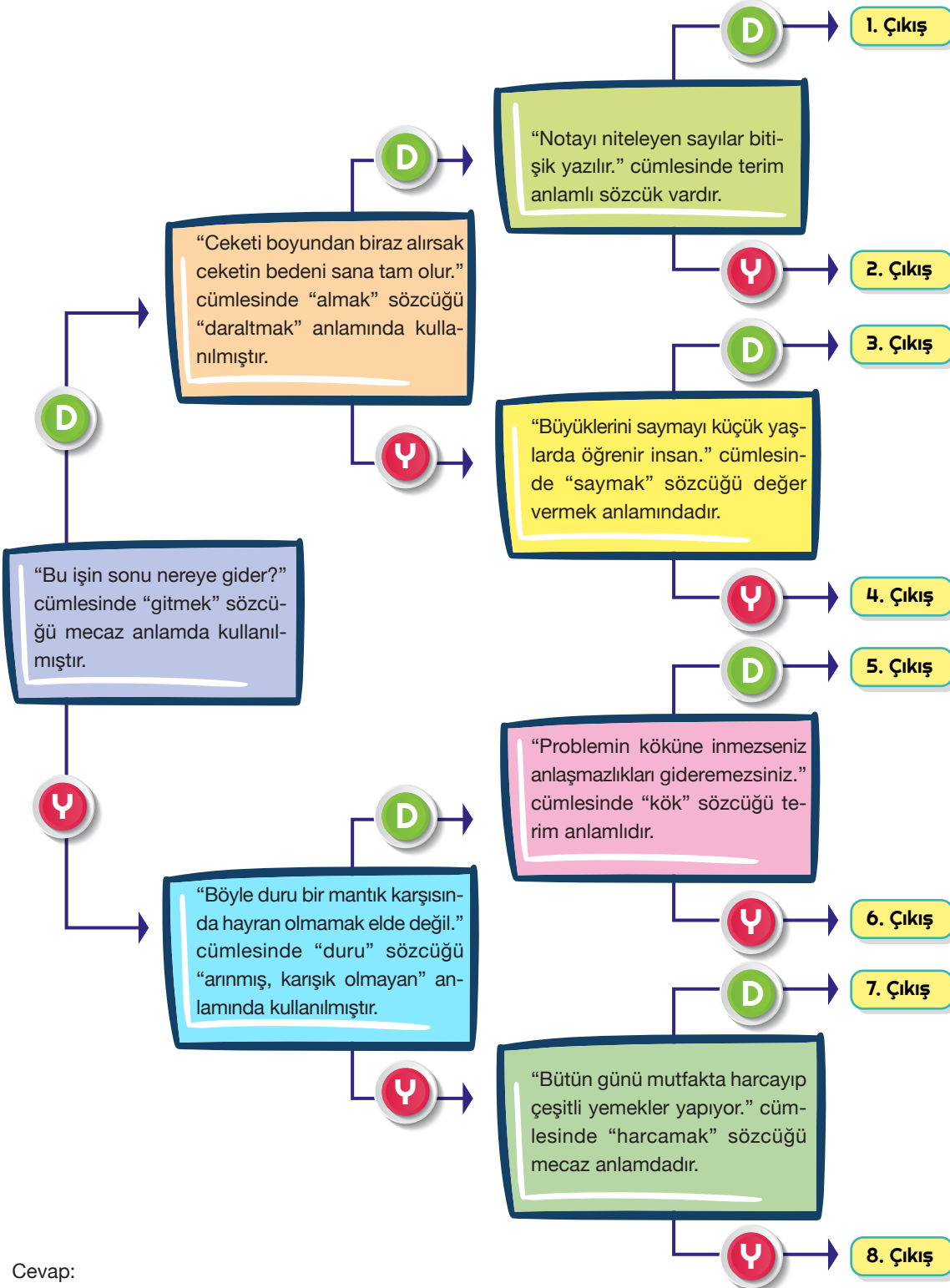
Çekmek

Temiz

Bayat

UYGULAMA

Aşağıda verilen kavram haritasındaki ifadeleri en soldaki ifadeden başlayarak okuyunuz. İfadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğuna karar vererek doğru çıkışı bulunuz.

Cevap:

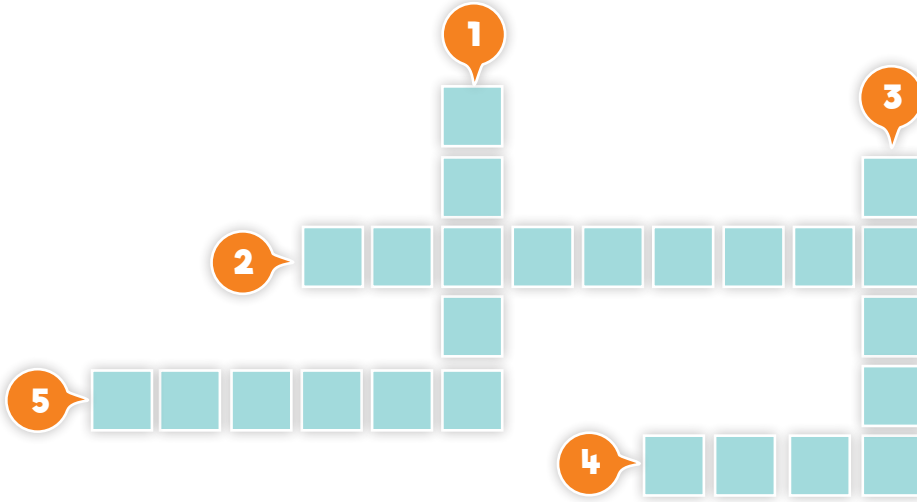
UYGULAMA

Kelebeklerin yaşam döngüsü, doğanın en ilginç süreçlerinden biridir. Bu yaratılış harikası böceklerin doğuşu, yaşam döngüsü sürecinde inanılmaz dönüşümler geçiren birkaç aşama gerektirir. Bu süreç sadece ayrıntılı bir dönem değil, aynı zamanda kelebek metamorfozu da inanılmaz derecede ilginçtir.

Bu metindeki bazı sözcüklerin anlamları aşağıda açıklanmıştır.

1. Aralarında birlik olan, belli bir düzen veya zaman içinde tekrarlanan, ilerleyen, gelişen olay ve hareketler dizisi
2. Bir şeyin yaratılırken kazanmış olduğu özellikler bakımından durumu.
3. Varılması istenen bir amaca doğru geçilmesi gerekli dönemlerden her biri, evre.
4. Kendi kuralları çerçevesinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız varlıkların hepsi, tabiat.
5. İlgi uyandıran, ilgi ve dikkat çekici olan.

Anlamları açıklanan sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

UYGULAMA

Aşağıdaki tabloda “yaymak” sözcüğünün anlamları verilmiştir. Bu anlamlara uygun cümleler oluşturarak karşılıklarına yazınız.

Bir şeyi açarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek.	
Birçok kimseye duyurmak.	
Sınırı genişletmek.	
Işık kaynağı, ışığı kendinden dışarıya doğru çeşitli yönlerle göndermek.	

TERİM ANLAM

Sözcüğün spor, sanat, edebiyat, bilim ya da meslek dallarına ait bir kavram olarak kullanılmasıdır.

- ★ yüklem, özne, kök, zarf... (Dil bilgisi terimi)
- ★ makale, uyak, redif, mısra... (Edebiyat terimi)
- ★ perde, sahne, dekor, dram, kostüm... (Tiyatro terimi)
- ★ korner, penaltı, gol, taç, ofsait... (Futbol terimi)
- ★ üçgen, daire, aç, kare... (Geometri terimi)

UNUTMAYALIM KI

♣ Sözcüğün terim anlamı olup olmadığını cümledeki kullanımından anlarız.

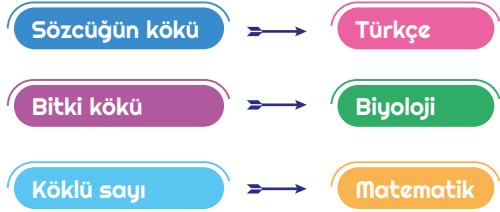
- **Dairenin** yarıçapını hesaplamayı haftaya öğreneceğiz.

Matematik terimi

- Karşı **daireye** taşınan aile de bizim gibi Karadenizliymiş.

Terim değil

♣ Bir sözcük birden çok alanın terimi olabilir.

♣ Alan ve bu alanların alt dal isimleri terim değildir.

Alan	Alt dal	Terim
Türkçe	Dil bilgisi	Sıfat
Matematik	Geometri	Üçgen
Sanat	Tiyatro	Sufle

UYGULAMA

Aşağıdaki cümlelerde geçen terim anlamı sözcüklerin altlarını çizerek karşlarına hangi alana ait olduklarını yazınız.

Ekvator başlangıç paraleli olarak kabul edilir.

Yaprakları yeşil olan bitkilerde besin oluşturma olayına fotosentez denir

Bu parçanın notalarını çıkarmakta epey zorlandım

Çürüyen dişime dolgu yapılması gerekiyormuş

ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE SÖZCÜKLER

Meslektaş
(Meslekleri ortak olan)

Hediye
(Armağan)

gül
gül(mek)

Anlamdaş
(Anlamları aynı olan)

Sesteş
(Sesleri aynı olan)

► -daş eki sözcüğe “eşitlik, ortaklık” anlamı katar.

1. Eş Anımlı (Anlamdaş) Sözcükler

Yazılış ve sesleri farklı olduğu hâlde anlamları aynı olan sözcüklerdir.

Misafir ➡ Konuk

İstek ➡ Dilek ➡ Arzu

Cevap ➡ Yanıt

Hikâye ➡ Öykü

Macera ➡ Serüven

Hünerli ➡ Becerikli

Önemli ➡ Mühim

Hatırlamak ➡ Anımsamak

UYGULAMA

Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlarını bulmacadan bulunuz.

Kıymet

Rehber

Daimi

Etki

Sonbahar

İmkân

Ehemiyyet

Müsait

Tesadüf

Tutsak

Kırmızı

Matem

Saf

Acemi

G	K	I	L	A	V	U	Z	E
Ü	D	E	Ğ	E	R	Y	A	S
Z	M	T	O	Y	S	G	R	İ
Ö	N	E	M	A	Ş	U	İ	R
R	A	S	T	L	A	N	T	İ
K	C	İ	O	L	A	N	A	K
S	Ü	R	E	K	L	İ	L	H